

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 37. De conditionibus appositis matrimonio,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

TRACTATUS V.

De iis que annexa sunt Matrimonio con-
comitanter.

Huius generis sunt modi contrahendi matrimo-
nium, obligatio ad reddendum coniugale debi-
tum, & obligatio cohabitandi. Primus autem
modus in eo consistit, quod matrimonium nonnunquam
omnino libere, nonnunquam coacte contrahatur: ad
cuius intelligentiam sufficiunt dicta de consensu in præ-
ced. cap. 3. & de vi seu graui metu in cap. 13. Secundus ve-
ro modus consistit in eo, quod nonnunquam palam, non-
nunquam clam contrahatur: ad cuius quoque intelligentiam
sufficiunt dicta in cap. 23. Tertius porro in eo, quod
nonnunquam contrahatur absolute: nonnunquam sub
aliqua conditione: ad cuius explanationem nobis primo
loco est hic de tali conditione dicendum. Quartus deni-
que in eo quod nonnunquam valide, nonnunquam in-
ualide contrahatur: qui satis notus est ex antecedentis de
maioribus impedimentis in tract. 3. tit. 2. per totum: nisi
quod de matrimonio per ignoranciam contracto inualide,
superfuit quædam pro praxi necessaria scitu, de qui-
bus secundo loco dicemus: tertio dicetur de obligatione
ad reddendum coniugale debitum, & quarto de obliga-
tione ad cohabitacionem, & postremo de diuortio utriusque
ei obligationi aduersante.

CAPVT XXXVII.

De conditionibus apposis matimonio.

SUMMARIUM.

- 270 Differunt hæc matrimonia esse cum causa, esse cum demon-
stratione, aut cum modo, aut cum conditione: & quod nec
demonstratio nec causa nec modus videntur sponsalia.
- 271 Probabile est, conditiones que in matrimonio admittuntur,
vel reiciuntur, admitti quoque & reici in sponsalibus, &
varietas talium conditionum.
- 272 Conditiones non reddentes matrimonium conditionale.
- 273 De conditionibus honestis & possibilibus, qua reddunt ma-
trimonium conditionale.
- 274 Conditio apposta contra substantiam, aut bona matrimo-
nii, reddit ipsum inualidum.
- 275 Quid iudicandum, si non sit quidem contraria: turpis tamen
sit aut impossibilis, & quid de conditione impendente.

DE his conditionibus agitur in iure canonico cap. 30. l. 1.
& cap. Aliquando, 31. q. 2. & in Decretalibus tit.
De conditionibus apposis, & à Nauar. in Enchir. cap. 22.
num. 61. & aliquot sequentibus. Couarr. in Epitome 4.
Decretalium parte 2. cap. 3. Syluestro in verbo Matrimo-
nium tertio, ac pluribus aliis. Locò omnium Sanchez
esse potest, qui toto lib. 5. aliis citatis, latissime eandem
materiam tractat. Porro etiam si tales conditiones vix lo-
cum habeant vbi decretum, de quo diximus in supra me-
morato cap. 23. Concilij Trid. promulgatum est: quia in
matrimoniis quæ in facie Ecclesiæ contrahuntur vix ad-
hibentur: tamen vt de matrimoniis sub conditione con-
tractis possit iudicari. Itemque de sponsalibus circa quæ ni-
hil ab eodem Concilio innouatum est: operæ pretium
erit saltem explicare quomodo tales conditiones sint in-
telligendæ, quod fiet per aliquot documenta.

Primum est, multum differe matrimonia quæ
sunt cum causa, cum demonstratione, cum modo, &
cum conditione. Nam matrimonium fit cum causa,
quando denotatur causa ob quam contrahitur, commu-
niter quæ declaratur per particulam, Quia: vt contraho
tecum, quia pulchra, aut diues es. Fit verò cum demon-

stratione quando denotatur aliqua qualitas in contra-
hentibus, & explicatur per relatiuum & dictionem im-
portantem aliquam qualitatem: vt Duco te quæ libera
es, aut virgo. Fit autem cum modo, quando significatur
aliqua quali adiectio oneris ad quod contrahens ma-
trimonium vult alterum cum quo contrahit obligare, &
communiter explicatur per coniunctionem vt, dicendo,
verbi gratia, Duco te vt diuitias vel honorem conse-
quar. Fit denique cum conditione quando aliquid ad-
iicitur suspendens contractum: vt dicendo, Contraho
tecum si pater meus voluerit: sicut enim explicans suum
consensum satis ostendit eum talem esse, vt nolit contra-
ctum matrimonii celebrari, nisi existente conditione
quam interponit.

Secundum dicitur, nec demonstrationem,
nec causam, nec modum per se suspendere contractum
matrimonii, aut vitare. Ratio est: quia nihil eorum spe-
ctat ad substantiam consensu, quo talis contractus per-
ficitur. Nam demonstratio tantum est contrahentis opi-
nio de persona cum qua contrahit. Causa vero est moti-
uum quo is adducitur ad contrahendum: & modus est
quid consequens ipsum contractum. Dicitur est autem,
per se, quia ex accidenti possunt annullare matrimoniū:
vt quando simul cum illis contingit impedimentum ali-
quod ex maioribus, vel ad alterum conditionis: vt quan-
do contrahitur dicendo, Contraho tecum quæ es libera,
vel quia es libera: eaque est feruis conditionis: vel quan-
do contingit aduersari substantiæ, aut bonis matrimoni-
i, vt cum modus est: contraho vt te relinquam cum inue-
nero pulchriorem, vel vt sterilitatem procures: illud en-
im repugnat perpetuitati matrimonij, quæ est de illius
substantia: & hoc proli, quæ est eiusdem bonum. Vi-
dendus est Sanchez in ciuilib. 5. disput. vltima.

Tertium dicitur, Est, Probabile esse condi-
tiones quæ admittuntur vel reiciuntur in matrimonio,
eadem admitti similiter vel reici in sponsalibus. Hoc
Sanchez in eodem lib. disput. 17. num. 2. probat: quia spon-
salia sunt initium quoddam matrimonij: & ideo dispositum
in matrimonio, censetur dispositum in sponsalibus,
lege Oratio, ff. De sponsalibus. Quæ ratio quamuis eludi
possit dicendo sponsalia valida posse dissolui mutuo con-
sensu contrahentium, non autem matrimonium vali-
dum: ita vt non sit consequens, vt si qua conditio matri-
monij, reddat ipsum inualidum reddat & sponsalia si illis
adiiciatur: nihilominus propositum documentum cen-
sendum est sufficiens fundamentum habere ex com-
muni Doctorum consensu, quod magno numer. idem
referunt ibidem numero 2. tum in præced. disputat. 16.
num. 5. & 7.

Conditiones autem, quæ in matrimonio vel admit-
tuntur vel reiciuntur, sunt vel generales, vel speciales:
quarum illæ, tacite cuiuslibet contractui insunt, quamuis
non exprimantur: vt Si vixerimus, & similes de quarum
numero est illa, Si Deus voluerit: intellecta de voluntate
beneplaciti, qua Deus omnia quæ sunt vult aut permit-
tit: non item intellecta de voluntate approbante, vt sen-
sus sit, Si non displiceat Deo. Ita Sanchez in eod. lib. quin-
to, disput. 1. num. 11. Speciales conditiones quædam sunt
intrinsecæ, quæ debent matrimonio inesse vt valeat: ver-
bi gratia, Si non sis consanguinea, vel non sis moralis,
contraho tecum. Quædam vero extrinsecæ: harum quæ
rursus aliæ sunt necessariæ: vt Si sol cras orietur, contraho
tecum: aliæ impossibiles, vt si Lunam dentibus apprehen-
deris, contraho tecum: aliæ demum contingentes seu
possibiles. Quæ adhuc vel sunt honestæ, vt si parentes
consentiant, contraho tecum: aliæ indifferentes & ad
matrimonium impertinentes omnino: vt Contraho te-
cum, si seruus cras è villa redierit: & demum aliæ turpes
seu obligantes, aut iniuriantes alterum ex contrahenti-
bus ad aliquod peccatum in futurum admittendum. Qua-
rum quædam possunt esse contra substantiam vel bonum
matrimonij, vt Contraho tecum si mihi liberum fuerit te
relicta quando voluero aliam ducere: aliæ verò non esse,
vt Contraho tecum si fratrem occideris, vel si furum
commiseris.

272.

QUARTVM DOCVM. EST, Nec conditionem generalem, aut specialem intrinsecam, nec extrinsecam, necessariam, aut impossibilem reddere matrimonium conditionale, illudve suspendere. Ratio est: quia tam generalis, quam specialis intrinseca, etiam minime expressae, insunt tacite contractui matrimonii: tanquam in eo imbibita. Necessaria vero & impossibilis pro non adiectis habentur quoad suspensionem matrimonij: quia necessario futurum, iam certo est in sua causa: ita ut suspensionem eiusmodi non relinquat. Impossibile vero nunquam eueniet: unde nec potest esse causa suspensionis: quae euentum expectat. Videndus est Sanchez in citata disp. 1. & quatuor sequentibus. Qui inter multa alia, quae subtiliter, disseit in disput. 5. de conditione, Si Papa dispensauerit, habet numer. 24. quod silentio hic praetereundum non est. Sponsalia ab habente impedimentum reseruatam Papae, contracta, sub conditione, Si Papa in eo dispensauerit, vera esse conditione adimpleta. Ratio est: quia licet contrahentes illa, sint inhabiles ad contrahendum pro tempore quo celebrant eiusmodi contractum; non tamen pro tempore conditionis adimpletae: quoniam ea est natura conditionis, ut actum cui apponitur, eiusque absolutam obligationem suspendat in tempus adimpletae conditionis: ita ut contrahentium consensus imperfecti sint & inefficaces ante illam adimpletam.

273.

QVINTVM DOCVM. EST, Conditionem honestam & possibilem de praeterito vel praesenti (ut Si pater meus voluit, aut Si es diuus, adiectam matrimonio, illud nec vitare nec suspendere: sed si conditio tunc est vera, statim validum est matrimonium: si autem falsa est, matrimonium etiam est irritum. Eandem conditionem vero de futuro, suspendere contractum matrimonij: ita ut non valeat antequam conditio impleatur. Huius prior pars probatur: quia in aliis contractibus conditio de praesenti aut praeterito, non suspendit eos: sed si conditio vera est, contractus valet cum adit consensus mutuus de praesenti: si vera non est, nec contractus valet. Posterior pars vero probatur tum ex cap. De illis, & cap. Super eo, De conditionibus appositis. Tum ratione: quia ius reiciens a matrimonio conditiones turpes & impossibiles in cap. finali, eodem titulo, censetur admittere honestas, & posibles: quae quando sunt de futuro, contractui adiecta, valorem illius suspendunt in ipsarum euentum: sic tamen ut ante hunc neutrumque contrahentium liceat resillire inuito altero, cum ex contractu conditionali non minus oriatur obligatio in spe, hoc est, in euentu conditionis, quam ex contractu absoluto, obligatio absoluta, & in re. Nam alioqui ex eiusmodi contractu nulla obligatio orta esset. Videndus est Sanchez disp. 6. & duabus sequentibus pro pleniori notius huius rei intelligentia.

274.

SEXTVM DOCVM. EST, Quotiescumque apponitur conditio contra matrimonij substantiam vel bona (quae sunt proles, fides, & sacramentum) matrimonium ipsum esse inualidum, iuxta cap. Super, & cap. Aliquando 32. quaest. 2. & cap. final. De condit. apposit. Contra bona autem proles erit conditio si dicatur, Accipio te in uxorem, si non teneat tibi reddere debitum. Contra bona fidei vero, si dicatur, Accipio te in uxorem si quastum feceris per adulterium. Contra bona demum sacramenti, si dicatur, Accipio te in uxorem si nullam posthac inuenio litorem: quae conditio ideo dicitur esse contra sacramentum, quia vinculum spectans ad naturam huius sacramenti, indissolubile est ut patet ex definitione tradita in praecedenti cap. I. Latius totam hanc rem persequitur Sanchez disput. 9. & sex sequentibus, quem lege si lubet.

275.

SEPTIMVM DOCVM. EST: Quando conditio adiecta contractui matrimonij fuerit quidem turpis, non tamen contraria substantiae aut bonis eiusdem: in conscientia foro standum esse intentioni contrahentis: de qua cum dubitatur, locus est praesumptioni, quod nec sponsalia nec matrimonium sub ea contractum, obligent: si talis conditio non impleatur: quoniam turpis conditio communiter adicitur ut impleatur: solet enim esse de re valde expetita, quam omnino velletis consequi, qui

sub illa contrahit. In foro autem externo habetur pro non adiecta, sicut & impossibilis, ex cap. super. De conditionibus appositis: ita ut ea non obstante, censetur purus interuenisse consensus in matrimonio. Id quod Sanchez plenius tractans in disput. 15. monet numero 7. id esse intelligendum dummodo contrahentes norint conditionem turpem esse: quia si honestam esse crederent, fortiretur naturam conditionis honestae: nempe ut ea impleta, nec aliter, obligatio matrimonij aut sponsaliorum consistat. Et ratio est quia conditio turpis quae putatur honesta, eam vim habet in contrahentium apprehensione & voluntate, quam haberet si vere esset honesta. Per quam rationem & aliquot alias idem Sanchez in praecedenti disput. 3. num. 8. bene docet conditionem impossibilem existimata possibilem non reici a contractui matrimonij & sponsaliorum: sed eum illa adiecta sortem suam effectum.

Addit praeterea in eodem nu. 7. quod ut conditio cognita turpis habeatur pro non adiecta, requiritur uterque contrahens norit, ius reicere eas, & habere pro non adiectis: quia lex non adstringit ignorantes, argumento cap. 2. De constitut. Cumque matrimonium consistat ex utriusque consensu, eoque pleno & libero, quem ignorantia etiam crassa potest impedire (licet nequeat a peccato excusare) potest impedire. Uterque etiam debet nosse ius; id quod Sanchez ipse tractat agens de conditione impossibili in citata disp. 3. num. 11. & 13. Inde inferens in nu. 14. moraliter loquendo, vix euenire casum in quo conditio siue impossibilis siue turpis, pro non adiecta habeatur; cum rarissime tale ius notum sit, praesertim foeminis contrahentibus.

VLTIMVM DOCVM. EST, Conditionem impertinentem suspendere contractum matrimonij: ita ut is validus non sit, nisi illa impleta. Hoc Sanchez disput. 18. probat. Nam talis conditio nullo iure reprobatur, ergo potest valide apponi. Probatur antecedens; quia in iure per cap. finale, De conditionibus appositis, reprobatae inueniuntur tantum conditio turpis & conditio impossibilis.

CAPVT XXXVIII.

De ignorantia impediendi, qua non obstante matrimonium inualide contrahitur.

SVM MARI VM.

- 276 Quando matrimonium contractum est inualidum ob impedimentum incognitum, ad illud validandum opus est viri, que partis consensu: & de ratione qua is possit haberi, utando incommoda subcunda a parte, que impedimento causam dedit.
- 277 Duae tales rationes notandae pro casu in quo pars nescia impediendi non potest facile conueniri de renouatione consensu.
- 278 Quando matrimonium contractum est secundum formam Concilii Trid. sed inualide, ob impedimentum occultum: ut renouetur per nouum consensum, non est necessarium eandem formam denuo seruari: ut nec iterum benedictionem Ecclesiae accipere.
- 279 Qui nouit matrimonium suum esse nullum ob impedimentum dirimens, in nullo euentu posse id ipsum ignorantem reddere coniugale debitum.
- 280 Remedia aduersus incommoda quae sequi possunt ex talis debiti iusta negatione.

HVC pertinent quae Sanchez tractat lib. 2. De matrimon. disput. 35. & aliquot sequentibus; ex quo pro praxi quotidiana desumemus aliquot documenta.

PRIMVM EST: ex eadem disput. 35. Quando matrimonium est contractum inualide ob impedimentum dirimens, ut ipsum conualescat, non est satis idem impedimentum cessare, prout morte vxoris cessat impedimentum

coniugij,

REGINA
PRAXI
FORI
E. V